

STAPPENPLAN INTEGRITEITSMELDINGEN RAADS- EN COMMISSIELEDEN

Algemeen

1. Uitgangspunt bij het gebruik van dit stappenplan is het door de raad bij besluit van 31 januari 2024 vastgestelde 'Gedragscode integriteit volksvertegenwoordigers gemeenten Eemsdelta'.
2. In gevallen waarin dit stappenplan niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt op initiatief van de burgemeester bespreking plaats in het presidium.
3. Het stappenplan is openbaar en door derden te raadplegen.
4. Raadsleden en de commissieleden ontvangen bij hun aantreden een exemplaar van dit stappenplan.
5. Waar in dit protocol wordt gesproken over raadslid, wordt tevens fractieassistent bedoeld. Waar wordt gesproken over 'hij', wordt tevens 'zij' bedoeld.

Definities

Integriteitsschending: een gedraging van een raadslid, die in strijd is met het handelen als 'goed volksvertegenwoordiger'. Het kan gaan om feiten die wettelijk strafbaar zijn, maar ook om handelingen in strijd met geschreven of ongeschreven regels.

Melding: het afgeven van een in behandeling te nemen, als zodanig bedoeld, signaal over een mogelijke integriteitsschending.

Uitgangspunten

Onpartijdige handhaving: De gedragscode legt de morele kernwaarden vast waaraan het handelen van politieke ambtsdragers moet voldoen. Handhaving van de kernwaarden mag geen inzet van partijpolitiek worden.

Terughoudendheid met publiciteit: Voorkomen moet worden dat er in de media al een veroordeling van een politieke ambtsdrager heeft plaatsgevonden voordat er onderzoek is gedaan. Als er uiteindelijk werkelijk sprake blijkt te zijn van een integriteitsschending en er een oordeel over de ernst daarvan en over een passende sanctie is gevormd, mag en moet de kwestie natuurlijk wel naar buiten worden gebracht.

Zorgvuldigheid tegenover vermeende schender: Iedereen die mogelijk een integriteitsschending heeft begaan heeft er recht op dat er uiterste zorgvuldigheid wordt betracht in alle fasen van de handhaving (waarschuwen, advies inwinnen, onderzoek, hoor en wederhoor, sanctionering).

Zorgvuldigheid tegenover melder: Indien een melder ervoor kiest anoniem te melden, wordt zijn anonimiteit gedurende het gehele proces gewaarborgd. Een melder die bij de gemeente Eemsdelta werkzaam is of korter dan 1 jaar geleden werkzaam is geweest mag als gevolg van het doen van een melding van een vermoeden van een integriteitsschending geen nadelige gevolgen ondervinden voor zijn rechtspositie of bij de uitoefening van zijn functie.

Procesfasen

Als de burgemeester of de griffier een melding ontvangt over een mogelijke integriteitsschending, kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

De stappen 1 t/m 4 zijn bedoeld als informele route. De stappen 5 en 6 behelzen een formeel integriteitsonderzoek.

1. Inventarisatie van de melding

Een vermoeden van niet-integer handelen wordt gemeld bij de burgemeester of de griffier. Een melding betreft een redelijk vermoeden gebaseerd op eigen waarneming of kennis. Melders kunnen aangeven dat zij anoniem willen blijven.

De burgemeester en griffier treden in overleg en bepalen hierbij:

- a. of sprake is van een melding (dan wel een signaal);
- b. of het eventuele verzoek van de melder om anoniem te blijven reëel is dan wel dat het een onoverkomelijke belemmering vormt voor verdere behandeling;
- c. of een nader vooronderzoek benodigd is, voordat een keuze over de procesfase wordt gemaakt;
- d. of na eventueel vooronderzoek nog onduidelijkheden zijn;
- e. of eventueel sprake is van een strafbaar feit, waardoor direct aangifte doen bij het OM noodzakelijk is;
- f. of wordt aangevangen met een gesprek en wie dit gesprek houdt met de betrokkene (burgemeester, griffier of beiden);
- g. of wordt aangevangen met een melding aan de fractievoorzitter;
- h. of wordt aangevangen met een gesprek in aanwezigheid van de fractievoorzitter;
- i. of wordt aangevangen met een formeel onderzoek.

De melding en de keuze worden in een kort (feitelijk) verslag vastgelegd.

De melder en betrokkene ontvangen hiervan een afschrift.

2. Gesprek met betrokkene

Het gesprek tussen de burgemeester en/of griffier met de betrokkene heeft twee functies:

- Nagaan van feiten: is er sprake van handelen dat niet strookt met de gedragscode? Herkent de betrokkene dit beeld?
- Het bespreken van mogelijke oplossingen. Dit is mogelijk als de betrokkene het handelen aan wil passen.

Als de betrokkene het handelen wil aanpassen kan het traject hiermee eindigen. Indien de betrokkene het beeld niet herkent of niet wil aanpassen, wordt de volgende procesfase opgestart.

De uitkomst van het gesprek wordt in een kort verslag vastgelegd. De betrokkene ontvangt hiervan een afschrift.

3. Melding aan (vice)fractievoorzitter

Als het gesprek met de betrokkene niet het gewenste doel heeft bereikt, doet de burgemeester en/of griffier melding aan de fractievoorzitter of aan de vicefractievoorzitter als de melding over de fractievoorzitter gaat. Als een fractie geen vicefractievoorzitter heeft, wordt de nestor of de plaatsvervangend nestor ingelicht.

Als het gaat om een melding van zware aard, kunnen burgemeester en griffier ervoor kiezen om de fractievoorzitter direct in te lichten.

4. Gesprek in aanwezigheid van de (vice)fractievoorzitter

Na het inlichten van de (vice)fractievoorzitter, kan een gesprek worden ingepland tussen burgemeester, griffier, fractievoorzitter en betrokkene. Dit gesprek kan worden ingezet als de betrokkene zelf niet onderkent dat er sprake is van een mogelijke integriteitsschending.

Als het gesprek leidt tot het onderkennen en aanpassen of aanpakken van de ongewenste handeling kan het traject worden afgesloten. Als dat niet het geval is, is dat reden om een formeel integriteitsonderzoek op te starten.

Van het gesprek wordt een kort verslag gemaakt waarvan de aanwezigen een afschrift ontvangen.

5. Formeel integriteitsonderzoek

Met een formeel onderzoek kan worden gestart:

- Als voornoemde gesprekken niet hebben geleid tot een oplossing;
- De melding zodanig ernstig of complex is, dat verregaand feitenonderzoek nodig geacht wordt;
- Als de melding impliceert dat wellicht een strafrechtelijk onderzoek nodig is;
- Als burgemeester en griffier van mening zijn dat een objectieve buitenstaander in de vorm van een adviseur integriteit gewenst is bij het vraagstuk.

De burgemeester is opdrachtgever van een formeel onderzoek. De betrokkene, fractievoorzitter en melder worden op de hoogte gesteld van het opstarten van het onderzoek.

Als er al gesprekken hebben plaatsgevonden, verstrekt de burgemeester de gespreksverslagen aan de adviseur integriteit.

De adviseur integriteit

De adviseur is een externe met kennis van en ervaring met integriteitsonderzoek. De adviseur is onafhankelijk en behandelt alle informatie vertrouwelijk. De adviseur houdt zelf regie op het administratieve proces en zorgt in alle fases voor verslaglegging.

De adviseur start het formele proces, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen twee fasen.

Fase 1: Ontvankelijkheidstoets en voorlopige rapportage

Om de beste aanpak te bepalen onderzoekt de adviseur de op dat moment bekende feiten (ontvankelijkheidstoets). Hij of zij doet dit onafhankelijk, vertrouwelijk en zorgvuldig. Dit korte onderzoek wordt uitgevoerd met een minimaal aantal betrokkenen om de vertrouwelijkheid te garanderen en daarmee het risico op beschadiging te voorkomen.

Het onderzoek omvat:

- a. de ontvankelijkheid van de melding;
- b. de valideerbaarheid van feiten en omstandigheden;
- c. de positie of persoon van de melder en het raadslid in kwestie;
- d. de geloofwaardigheid en waarschijnlijkheid van signalen;
- e. de spoedeisendheid en actualiteit van de melding.

Deze fase wordt altijd afgesloten met een (voorlopige) rapportage.

Mogelijke conclusies en handelwijze adviseur integriteit

1. De schending is niet ernstig genoeg voor een onderzoek. De adviseur maakt een rapportage en adviseert tot terug verwijzing naar een eerdere trede in de ladder.
2. Er zijn onvoldoende aanwijzingen om een onderzoek te starten. De adviseur maakt een rapportage met eventuele aanbeveling tot terug verwijzing naar een eerdere trede op de ladder.
3. Het is niet mogelijk de ontvankelijkheidstoets te verrichten: Er is aanvullende informatie nodig om de melding te kunnen beoordelen. De adviseur maakt een tussenrapportage voor opdrachtgever en verzoekt een verder onderzoek te mogen starten.
4. Een redelijk vermoeden van een strafbaar feit. De adviseur maakt een rapportage voor opdrachtgever en adviseert deze tot het doen van aangifte bij het Openbaar Ministerie. De adviseur stelt alle informatie beschikbaar aan het Openbaar Ministerie. De opdrachtgever bepaalt of naast dit traject een eigen onderzoek wenselijk is.
5. Er is aanleiding tot het doen van een integriteitsonderzoek. De adviseur concludeert dat een feitenonderzoek naar (mogelijke) integriteitsschendingen noodzakelijk is. De adviseur maakt een rapportage met aanbevelingen over het gewenste onderzoek. De burgemeester besluit, gehoord het presidium, tot het verlenen van een opdracht voor nader onderzoek.

Fase 2: Onderzoek

De burgemeester geeft schriftelijke opdracht aan de adviseur integriteit om een integriteitsonderzoek te starten. De adviseur integriteit schrijft een onderzoeksvoorstel. Indien nodig wordt op grond van het onderzoeksvoorstel een onderzoeksteam gecontracteerd in samenspraak met burgemeester en griffier. Het presidium krijgt van de burgemeester aanvullende informatie over het besluit tot het inrichten van een integriteitsonderzoek.

Onderzoeksvoorstel

Het onderzoeksvoorstel bevat ten minste de volgende elementen:

- a. aanleiding van het onderzoek;

- b. afbakening opdracht;
- c. gewenst resultaat opdracht;
- d. omgang met tussentijdse wijzigingen;
- e. onderzoeksvragen;
- f. onderzoeksmethoden;
- g. wijze verslaglegging van onderzoekshandelingen;
- h. voor het onderzoek noodzakelijke kennis;
- i. onderzoeks-planning, -capaciteit, -kosten;
- j. budget;
- k. lijst met mogelijke onderzoeker(s);
- l. rolverdeling opdrachtgever en opdrachtnemer;
- m. inbreng en beperkingen onderzoekers;
- n. rechten en plichten onderzoekers, melder, betrokkene;
- o. interne en externe communicatie over de voortgang en vervolgstappen;
- p. wijze van rapportage (al dan niet inclusief conclusies en aanbevelingen aan de gemeenteraad)
- q. procedure hoor, en wederhoor;
- r. wijze beschikbaarstelling en openbaar making van de rapportage en mogelijkheid van het stellen van vragen.

Uitvoering

De burgemeester is eindverantwoordelijk voor het bewaken van de voortgang van het onderzoeksproces.

Rapportage

Het onderzoek wordt afgesloten met een rapportage. In de rapportage verantwoorden de onderzoekers het onderzoek en de onderzoeksmethode. Het onderzochte raadslid wordt in de gelegenheid gesteld tot wederhoor, voordat de rapportage definitief wordt gemaakt. Het wederhoor wordt in de rapportage opgenomen. De rapportage levert feitelijke bevindingen (geen conclusies). De onderzoekers onthouden zich (in het rapport en daarbuiten) van eigen opvattingen inzake (de consequenties van) de beoordeling van de al dan niet aan de orde zijnde integriteitsschending.

Het eindrapport wordt aangeboden aan opdrachtgever, de burgemeester. De burgemeester deelt het rapport met het presidium. Het is aan het presidium om conclusies te trekken/aanbevelingen te doen naar aanleiding van het integriteitsonderzoek.

Op basis van het eindrapport kan door de griffier in overleg met het presidium een raadsvoorstel worden opgesteld en geagendeerd voor bespreking in de eerst mogelijke raadsvergadering.

6. Beslissing raad sancties

Het is aan het lid van de raad om de functie als raadslid, al dan niet tijdelijk, niet uit te oefenen of neer te leggen.

De burgemeester heeft de mogelijkheid om, na overleg met het presidium, in (wettelijk) bepaalde gevallen de raad voor te stellen een lid gedurende het onderzoek te schorsen. Hierover dient de raad in een eerstvolgende vergadering een besluit te nemen. Het gaat om gevallen waarin een raadslid in strijd met artikel 15 van de Gemeentewet heeft gehandeld. De procedure staat omschreven in artikel X8 van de Kieswet.

Ook kan de burgemeester het lid van de raad tijdens het onderzoek de toegang tot bepaalde ruimtes ontzeggen zolang dat het in het belang van het onderzoek is.

Nazorg

Na een onderzoek wordt, zodra de gemeenteraad het voorstel heeft besproken, de procesgang en uitkomst in een evaluatiegesprek betrokken.

De burgemeester neemt hiertoe het initiatief. Hierbij worden in elk geval de griffier en de adviseur integriteit betrokken en zo mogelijk de betrokkene.